

Algemeen Bestuur

Veiligheidsregio Groningen

Datum: 12 december 2019

Onderwerp: Kaderbrief begroting 2021 – 2024 VRG

Inleiding

In 2019 zijn nieuwe colleges en gemeenteraden aangetreden. Hierdoor is de samenstelling van het bestuur flink gewijzigd. Met onze kaderbrief geven wij de leden van het Algemeen Bestuur graag ons perspectief op de komende jaren. Wij zijn ons bewust van de ingrijpende wijziging in de financiële situatie van gemeenten. We kijken nadrukkelijk naar de noodzaak van de taken die we uitvoeren. In dit kader wordt aan Andersson Elffers Felix (AEF) gevraagd het rapport Takenevaluatie Veiligheidsregio Groningen van maart 2017 te actualiseren. Bij nieuwe ontwikkelingen kijken we eerst wat binnen de begroting mogelijk is en of de nieuwe ontwikkelingen het mogelijk maken om bestaande werkzaamheden anders uit te voeren.

De brief bestaat uit een algemeen deel met relevante landelijke en regionale ontwikkelingen, inhoudelijke ontwikkelingen per programma en een bijbehorend financieel kader. De ontwikkelingen die VRG breed zijn worden in het algemene gedeelte behandeld. Daarnaast worden per programma nog specifieke ontwikkelingen geduid.

Huidige situatie

Meerjarenkoers 2018-2021

Vanaf 2019 wordt verder uitvoering gegeven aan de vastgestelde Meerjarenkoers 2018-2021. Deze Meerjarenkoers is bedoeld als inhoudelijke richting voor VRG en vastgesteld door het AB op 13 december 2018. VRG wil de professionele taakuitvoering op niveau houden, passend bij het risicoprofiel van en ontwikkelingen binnen de regio.

Organisatieaanpassing en personele reorganisatie

Aanleiding voor de organisatieaanpassing was om de structuur, inrichting en formatie van VRG zo in te richten dat zij beter aan de in de Meerjarenkoers (2018-2021) gestelde doelen kan voldoen. De voorbereidingen hiervan zijn in het voorjaar van 2018 begonnen. Dit heeft geleid tot een personele reorganisatie die in juli 2019 is afgerond. Deze is zorgvuldig en in nauwe samenwerking met de OR verlopen. De structuur is zo ingericht dat gewerkt kan worden aan heldere herkenbaarheid van brandweezorg en crisisbeheersing, en verdergaande integratie van crisisbeheersing, gemeentelijke kolom en GHOR. Zo willen we gemeenten grip op risico's bieden, en het platform zijn voor samenwerking met crisis- en netwerkpartners. De komende jaren investeren we verder in onze medewerkers om de ambities te realiseren.

Landelijke ontwikkelingen

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren en Europese deeltijdrichtlijn brandweervrijwilligers

Per 1 januari 2020 treedt de wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) in. Deze wet zorgt ervoor dat ambtenaren zoveel mogelijk dezelfde arbeidsrechtelijke positie krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. Voorlopig zijn de veiligheidsregio's uitgezonderd en wordt een landelijke discussie gevoerd over de juridische status van brandweervrijwilligers. Brandweervrijwilligers zouden in het licht van de Europese deeltijdrichtlijn beschouwd worden als deeltijdwerkers. De kern van deze

richtlijn is dat deeltijdwerkers niet gediscrimineerd mogen worden ten opzichte van voltijdmedewerkers. Dus hetzelfde werk moet ook op dezelfde manier worden vergoed. Dat geldt dan voor het geheel van arbeidsvoorwaarden, inclusief pensioenopbouw. Dit verhoudt zich op dit moment niet met de wijze waarop vrijwilligers momenteel worden vergoed. Op dit moment worden verschillende scenario's bekeken waarbij met name de (rechts)positie van de vrijwilligers onderzocht wordt. Naast de uitkomst van deze discussie, is het nog steeds mogelijk dat de WNRA ook voor meerkosten zorgt, bijv. door verplichte pensioenafdrachten.

Afhankelijk van het gekozen scenario, zijn verwachte consequenties voor VRG ofwel hogere kosten en/of een volledig nieuw personeelsmodel. Dit betekent dat vrijwilligers in toenemende mate meer een beroepskracht worden met bijvoorbeeld een 0-uren contract, of een basisopgeleide vrijwilliger. Dit kan een complete stelselwijziging met zich meebrengen die grote impact heeft in onze regio met grotendeels (allround opgeleide) vrijwilligers en toenemende paraatheidsproblemen.

Daarnaast wordt momenteel onderzoek gedaan door de commissie Modernisering (beroeps-) brandweer naar wat er nodig is om te komen tot een toekomstbestendige (beroeps-)brandweer, met thema's als verbreding van het brandweer vak in relatie tot maatschappelijk nut, flexibilisering van de brandweerorganisatie door andere systemen van roosteren en een collectief werkgeversoverleg. Mocht dit leiden tot landelijke besluitvorming, dan kan dit leiden tot een andere taakinvulling en aanpassing van het 24-uurs systeem met de organisatorische en financiële gevolgen van dien.

Toekomstbestendige paraatheid brandweer

Paraatheid is van groot belang voor een snelle en doeltreffende uitvoering van de brandweezorg, en is in algemene zin een continu aandachtspunt. Om de paraatheid op een zo hoog mogelijk niveau te houden dan wel te krijgen, wordt er continu naar mogelijkheden gezocht ter verbetering. Deze verbeteringen worden gezocht op het gebied van personeel (boeien en binden van vrijwilligers, piketten), materieel en procedures, kazernes en organisatievormen (bijv. bezetting tankautospuits). Het Algemeen Bestuur heeft de standaardbezetting van zes personen op een tankautospuits vastgesteld. Daarnaast is besloten dat een brandweereenheid onderbezet mag uitrukken wanneer de eenheid een probleem heeft in de beschikbaarheid van brandweerpersoneel. Met het toestaan van onderbezet uitrukken heeft VRG zich verbonden aan de kaders van het Landelijk kader Uitruk op Maat. In het eerste kwartaal van 2020 start de pilot 'Veilig met 4'. Met dit project wil VRG alle elementen van het onderbezet uitrukken integraal oppakken. Afronding en evaluatie van de pilot is voorzien voor het voorjaar 2021, waarna afhankelijk van de uitkomsten van de evaluatie meerdere posten hun belangstelling kunnen aangeven om met afwijkende voertuigbezettingen te kunnen uitrukken.

Regionale ontwikkelingen

Ontwikkeling visie en scenario's toekomst brandweezorg

Het huidige organisatiemodel van de brandweer met de huidige inzet van vrijwilligers loopt tegen de grenzen van het eigen stelsel aan. Ontwikkelingen zoals de veranderde rechtspositie van brandweervrijwilligers, flexibilisering van de beroepsbrandweer en de onder druk staande paraatheid vragen om een geheel nieuwe strategie voor de brandweezorg. In opdracht van het bestuur worden scenario's verkend voor een toekomstbestendige inrichting van de brandweezorg. Zowel deze verkenning als het in samenhang ontwikkelen van een nieuwe visie vragen om een nog niet in te schatten investering.

Informatiegestuurd werken

Het doel van informatiegestuurd werken is om, op basis van data-analyses, te komen tot juiste beslissingen, die leiden tot gewenste acties op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Informatiegestuurd werken is een noodzakelijke randvoorwaarde voor het risicogericht kunnen werken. Het afgelopen jaar zijn de inspanningen op het terrein van informatiegestuurd werken sterk

toegenomen. Desondanks moet er nog veel gebeuren om informatie (actueel en betrouwbaar) op de juiste plek beschikbaar te krijgen en met elkaar te delen.

De VRG heeft zes thema's gedefinieerd voor de visie op informatiegestuurd werken:

- Risico's (real time) monitoren en analyseren
- Omgeving (real time) monitoren en analyseren
- Operationele informatie beschikbaar stellen intern en extern (ketenpartners en burgers)
- Bedrijfsprocessen monitoren en analyseren
- (Geo-)data-analyse voor beleidsmakers
- Dashboards voor leidinggevend en medewerkers (selfservice)

VRG zal in 2021, vanuit de genoemde thema's, nieuwe projecten opstarten.

Informatiegestuurd werken biedt, naast directe ondersteuning van het (operationele) primaire proces, op termijn ook de kans om voorspellend op risico's in te spelen. Door gebruik te maken van slimme algoritmes kan opgeslagen data worden geanalyseerd op grond waarvan voorspeld kan worden waar en wanneer in het verzorgingsgebied een verhoogd risico zal ontstaan. Dit zal een enorme stap zijn in de realisatie van onze doelstelling "Grip op risico's".

VRG zoekt de komende jaren nadrukkelijk aansluiting bij landelijke ontwikkelingen op dit vlak. Verwacht wordt dat samen met VR Fryslân en VR Drenthe hierop een gezamenlijke visie wordt geformuleerd die in 2021 zal leiden tot concrete projecten.

Onderzoek stedelijk gebied

De QuickScan naar de verbetering van de brandweezorg in het stedelijk gebied is in een volgende fase gekomen. Het AB heeft eind 2018 de daarvoor opgestelde startnotitie huisvesting stedelijk gebied vastgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten en werkwijze geformuleerd.

Het onderzoek betreft nieuw onderdak voor de volgende functionaliteiten:

- Een tweetal nieuwe uitruklocaties (thans Vinkhuizen en Sontweg) voor het stedelijk gebied
- Onderkomen voor logistiek, oefenen en de regionale brandweerfuncties
- Onderkomen voor de dagdiensttaken (kantoorfuncties)

Haren, Harkstede en Ten Boer kunnen onvoldoende bereikt worden vanuit Groningen. Een derde bemande uitruklocatie wordt niet onderzocht.

Vanwege de technische veroudering van het huidige gebouw en in verband met de planologische ontwikkelingen rondom de Sontweg, is als uitgangspunt geformuleerd de Sontweg te verlaten. Daarbij is aangegeven dat alle drie de functionaliteiten die thans wel aan de Sontweg zijn gehuisvest niet in eenzelfde combinatie geherhuisvest kunnen worden.

Ten aanzien van het kantoor voor de dagdiensttaken is de wens uitgesproken om naar een kantoorgebouw te kijken waarin het mogelijk is om in ieder geval VRG en GGD gezamenlijk te huisvesten, gecombineerd met aanpalende disciplines (bijv. Actiecentrum Veiligheid en Zorg, politiefuncties).

Er is voor de twee uitrukfuncties gezocht naar de mogelijkheid om één van de twee locaties dicht(er) bij de meest risicovolle objecten (i.c. het oude centrum) te positioneren. Uit de, in gezamenlijk ambtelijk overleg gedeelde, locatieanalyse komt naar voren dat een dergelijke locatie niet voorhanden is. VRG stelt daarom voor de uitrukfunctie te handhaven in Vinkhuizen, waardoor hier geen nieuwbouw nodig is, en aan de Sontweg. Een nieuw onderkomen voor logistiek, oefenen en de regionale brandweerfuncties is in de rand van de stad goed onder te brengen en kent daar minder locatiebeperkingen. Voor de basis brandweezorg zal ingezet worden op enkel een nieuwe uitruklocatie aan de Sontweg. Daarboven kunnen de kantoorfuncties en crisisruimtes goed

gehuisvest worden. Een groot deel van de huidige locatie kan daarbij vrij gespeeld worden voor de door de gemeente Groningen gewenste gebiedsontwikkeling. De huisvesting kan gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering van de beroepsbrandweerposten (manier van oefenen, roosteren etc.). De financiële effecten voor het stedelijk gebied worden helder zodra de rapportage over de haalbaarheid voorhanden is en zijn niet meegenomen in het meerjarenperspectief.

Opleidingen

Binnen Veiligheidsregio Groningen worden diverse activiteiten ondernomen om de medewerkers op te leiden (vakbekwaam worden) en te oefenen (vakbekwaam blijven). Dit geldt voor alle medewerkers, de vrijwilligers en het beroepspersoneel van de brandweer, de piketfunctionarissen van brandweer en crisisbeheersing en de kantoormedewerkers.

Deze kosten zijn de afgelopen jaren fors gestegen. De stijging is tot nu toe binnen de begroting opgevangen. We zien dat de stijging van de kosten structureel van aard is.

Nadere toelichting op stijging opleidingsbudget

Hieronder wordt aan de hand van een drietal thema's een aantal ontwikkelingen geschetst om de kostenstijging te verklaren. Van belang is dat VRG op het grootste deel van de stijging weinig tot geen invloed heeft omdat er externe oorzaken aan ten grondslag liggen. In andere gevallen is er sprake van benodigde of wenselijke kwaliteitsverbetering.

Doorontwikkeling brandweezorg

Op enkele reguliere of specialistische onderdelen moest de brandweer aan nieuwe (wettelijke) eisen voldoen of moest extra worden getraind om de kwaliteit van de incidentbestrijding op orde houden. Voorbeelden hiervan zijn:

- Opleidingen voor duiken
- Voldoen aan wettelijke brandweerstandaard
- Brandweerpiketten

Stijging aantal brandweervrijwilligers

Het aantal brandweervrijwilligers is van begin 2017 tot begin 2019 gegroeid van 719 naar 737. Deze stijging heeft als doel om regio breed voldoende paraatheid te kunnen bieden. Het gewenste aantal is circa 750 vrijwilligers.

Ontwikkeling crisisbeheersing

Zoals in de meerjarenkoers is beschreven, wil VRG als gevolg van maatschappelijke veranderingen crisisbeheersing steviger positioneren binnen en buiten VRG.

Kostenontwikkeling Brandweer Opleidingen Noord (BON)

De kostenstijging bij Brandweer Opleidingen Noord betreffen een algehele kostenstijging van 5% en een specifieke kostenstijging van 20% vanwege nieuwe opleidingsmethoden voor manschappen, chauffeurs en bevelvoerders.

Evenementenbeleid

Het evenementenbeleid is in 2012 vastgesteld en in 2016 nogmaals door het bestuur bekrachtigd. Er wordt gewerkt aan de verbetering van het multidisciplinair evenementenbeleid, zowel op proces als inhoud, met als doel de integrale multidisciplinaire advisering van gemeenten met betrekking tot risicovolle evenementen te versterken. De uniforme implementatie van een actuele versie van de Regionale multidisciplinaire leidraad Veiligheid publieksevenementen is daarbij van essentieel belang. De implementatie van LiveEvents, een applicatie ten behoeve van het zo eenvoudig en eenduidig mogelijke inrichten van het aanvraagproces voor evenementenvergunning en het genereren van een regionale evenementenkalender, kan hierin een belangrijke bijdrage vormen

Implementatie vraagt aanpassingen van systemen en werkwijzen van betrokken functionarissen. En daarmee capaciteit van zowel gemeenten als adviserende partners. De veiligheidsregio neemt een actieve en coördinerende rol op zich met als doel gemeenten aan te jagen, te adviseren en te ondersteunen bij het vormgeven van het proces van vergunningverlening voor evenementen.

Overige landelijke ontwikkelingen

Omgevingsrecht/ Omgevingswet

Inwerkingtreding van de omgevingswet is nu voorzien op 1 januari 2021. De voorbereidingstijd voor invoering van de nieuwe wet wordt hiermee langer. In december wordt er een bestuurlijke bijeenkomst georganiseerd met een tweetal thema's, de Omgevingswet en Brandweerzorg. Omgevingsrecht gaat breder dan alleen de Omgevingswet. Onder het omgevingsrecht vallen ook ontwikkelingen zoals de Wet Private Kwaliteitsborging en de Wet Kwaliteitscriteria VTH. Deze kunnen consequenties hebben voor de veiligheidsregio maar die zijn beperkter dan de Omgevingswet. Medewerkers worden voorbereid en opgeleid om aan te sluiten op de ontwikkelingen die de Omgevingswet met zich meebrengt.

FLO

Er is in 2018 een nieuw FLO-akkoord gesloten tussen werkgevers en vakbonden op landelijk niveau. Dit geldt voor de beroepsmedewerkers van de brandweer die al voor 2006 een repressieve functie vervulden. Hierbij is een netto inkomensgarantie afgesproken. Reeds opgebouwde levenslooptegoeden worden hiervoor ingezet. De overgangsregeling levensloop loopt tot 1 januari 2022. Hierdoor moet de werkgever versneld sparen, wat leidt tot aanzienlijke meerkosten.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's en Wet gemeenschappelijke regelingen

In 2019 worden zowel de Wet veiligheidsregio's als de Wet gemeenschappelijke regelingen geëvalueerd. Het ministerie heeft eerder de wens geuit om met de evaluatie niet alleen terug te kijken, maar om te evalueren vanuit de visie op de toekomstige crisisbeheersing. Het Veiligheidsberaad is betrokken bij de voorbereidingen op de evaluatie Wet veiligheidsregio's. De commissie Mansveld heeft diverse thema's genoemd, die geëvalueerd kunnen worden.

In juli 2019 heeft de ministerraad ingestemd met de instelling van de Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's. De evaluatie is van belang om zicht te krijgen op het functioneren van het stelsel zoals beschreven in de Wet veiligheidsregio's, zowel ten aanzien van de bestuurlijke als operationele componenten. De commissie gaat zich ook buigen over het IFV-deel. De evaluatiecommissie brengt uiterlijk eind 2020 haar onderzoeksrapport uit.

De evaluatie op de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft als doel versterking van de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Met een aantal wijzigingen van de Wet gemeenschappelijke regelingen wil de minister de politieke verantwoording over gemeenschappelijke regelingen en de controlerende rol van gemeenteraden versterken. Het is goed mogelijk dat de evaluaties vanaf 2020 bestuurlijke, organisatorische en/of financiële gevolgen hebben.

Ontwikkelingen Landelijke Meldkamersamenwerking

De Wijzigingswet meldkamers die wijzigingen omvat van de Politiewet 2012, de Wet veiligheidsregio's en de Tijdelijke wet ambulancezorg staat 9 december 2019 opnieuw op de agenda van de Tweede kamer voor een plenair debat. Men koerst nog steeds op de beoogde ingangsdatum 01-01-2020 maar of dit gehaald wordt is nog onzeker gezien het krappe tijdsplan.

Uitwerkingen van de wet zijn het inrichten van een passende governance en de overdracht van het (mono en multidisciplinaire) beheer van de meldkamers aan de nationale politie.

Naar verwachting is de uitname van de Rijksbijdrage voor de LMS nagenoeg gelijk aan de vermindering van de kosten voor VRG. Een onderwerp waar nog besluitvorming over moet plaatsvinden zijn de kosten voor het leveren van de Calamiteiten coördinator (Caco) voor de

meldkamer. Wettelijk is dit een taak van de Veiligheidsregio's. Tot op heden werden deze kosten bij de Meldkamer Noord-Nederland gedragen door de drie kolommen Politie, Ambulance en Brandweer (VR). Mogelijk komen deze kosten in de toekomst in het geheel voor rekening van de Veiligheidsregio's. Het effect van deze mogelijke ontwikkeling is nog niet meegenomen in het financiële kader, maar vermeld bij de financiële risico's.

Inhoudelijke ontwikkelingen Programma Brandweer

De sector Brandweezorg biedt op professionele wijze (repressieve) brandweezorg. Er zijn 39 posten waarvan 37 vrijwillige en 2 beroepsposen (Groningen en Vinkhuizen). De 39 posten werken samen in 4 gebieden. De posten worden ondersteund door de teams Strategie en Ontwikkeling, Techniek en Ondersteuning en Vakbekwaamheid.

De brandweer heeft vier wettelijke kerntaken op het gebied van incidentbestrijding:

- brandbestrijding,
- technische hulpverlening,
- waterongevallen bestrijding
- incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS).

De kerntaken worden uitgewerkt volgens een piramidemodel. Hiermee wordt inzichtelijk hoe de basisbrandweezorg vanuit de 39 posten is georganiseerd en welke risico's met specialistische teams of met regionale en landelijke samenwerkingsafspraken worden ondervangen. Ook de thema's paraatheid en bluswater zullen op deze manier worden uitgewerkt.

Binnen de Meerjarenkoers zijn voor de brandweer vijf beleidsthema's benoemd waarnaar apart onderzoek wordt gedaan. De eerste drie thema's zijn al besproken bij de landelijke en regionale ontwikkelingen. Naar verwachting zullen de ontwikkelingen op deze thema's niet allemaal binnen de bestaande begroting passen. Plannen zullen dan apart ter besluitvorming worden voorgelegd.

- *Toekomstbestendige paraatheid brandweer*
- *Uitkomsten onderzoek brandweezorg stedelijk gebied*
- *Invoeren Omgevingswet*
- *Vervolg buurtgerichte brandweezorg*
In de koers van VRG wordt onder andere de ambitie geuit om dichterbij de gemeente te willen staan en risicogericht te willen werken. Eén van de instrumenten om dit te bereiken is de inzet van buurtgerichte brandweezorg. Het sluit aan op het wijkgerichte werken van de gemeente en het is een uitstekend middel om met bewoners in gesprek te gaan over de risico's in hun eigen woonomgeving. Vooralsnog bevindt dit instrument zich in de pilotfase en heeft het bestuur nog geen besluit genomen om al dan niet met dit instrument door te gaan. Dit wordt onderdeel van de toekomstverkenning en het Inrichtingsplan Brandweezorg dat daaruit moet ontstaan.
- *Uitkomsten onderzoek bluswatervoorziening.*
Op basis van het verkennend onderzoek Bluswatervoorzieningen heeft het bestuur besloten de brandkraan als primaire bluswatervoorziening te behouden. Een vervolgonderzoek is uitgevoerd naar de borging van voldoende bluswatervoorzieningen voor de toekomst. Vier watertransportsystemen worden strategisch in de regio geplaatst. Mogelijk is hierop een aanvulling door watertankwagens nodig. Een voorstel hierover wordt aan het bestuur voorgelegd. De aanschaf van de watertransportsystemen is reeds begroot; de financiële gevolgen voor het aanpassen van de beoogde stallingslocaties, de haakarmvoertuigen en voor het opleiden van medewerkers nog niet.

Nieuwbouw kazernes

In navolging van de impuls uit 2018 heeft in 2019 het beheer van het vastgoed, dat in eigendom is van Veiligheidsregio Groningen is, verder vorm en inhoud gekregen. Er is daarmee nog beter inzicht

verkregen in de vastgoedportefeuille en hetgeen nodig is om het beheer daarvan vorm te geven. Met de nieuwbouwopgave voor de eerstkomende jaren is begonnen en verschillende nieuwbouwprojecten zijn opgestart. In 2020 wordt de nieuwe kazerne in Uithuizen opgeleverd. De planvorming voor de nieuwbouw kazerne Baflo wordt in 2020 afgerond waarmee de realisatie in 2021 wordt voorzien. Voor de kazernes Delfzijl en Appingedam zal het accent in 2020 liggen bij onderzoek naar de repressieve brandweezorg, mogelijke locaties en planologische inpasbaarheid. Voor de nieuwe brandweerkazerne Haren is inmiddels een bestaand pand verworven. In 2021 zal deze als nieuwe brandweerkazerne opgeleverd worden. De genoemde bouwplannen zijn meegenomen in het financiële kader.

De begroting voor de nieuwbouw is aangepast aan de substantiële prijsstijgingen in de bouwmarkt. De aanpassingen vallen hoger uit dan wat de IMOC-indexering compenseert. In het meerjarenperspectief wordt dit zichtbaar.

Materieel

In de afgelopen jaren is gebleken dat benodigde vervangingsinvesteringen in materieel achterbleven, doordat eerst een duidelijke visie moest worden ontwikkeld op de wijze van aanbesteden, verantwoordelijkheid van contractmanagement en de gewenste harmonisatie van divers materieel bij de verschillende kazernes. Inmiddels zijn we voor de vervangingsinvesteringen meer in control gekomen. Met noodzakelijke vervangingen wordt de basis op orde gebracht en ontstaat uniformiteit. Dit heeft voordelen voor uitwisselbaarheid en paraatheid, en levert mogelijk een tijdsbesparing op in het doorlopen van de aanbestedingen.

De aanbesteding voor onder andere tankautosputten, helmen en uitrakkleding is gereed, waarvan de uitvoering nog doorloopt tot 2021. De aanbesteding voor vervanging van redvoertuigen is opgestart. In 2021 staat een grote aanbesteding gepland voor redgereedschap (nu al vrijwel afgeschreven). De vervanging van ademluchtapparatuur is voorzien voor 2024. Langzamerhand worden meer materialen vervangen waarvan de vervangingstermijn verstreken is en waarvan het gebruik niet veilig of economisch verstandig meer is.

Bestuurlijke informatievoorziening

Met de vaststelling van het regionaal dekkingsplan 2020-2024 volgens de systematiek van gebiedsgerichte opkomsttijden bepaalt het Algemeen Bestuur het niveau van de brandweezorg in het gebied. VRG informeert het bestuur over de risico's en de gerealiseerde brandweezorg, waaronder de opkomsttijden. De Inspectie Justitie en Veiligheid heeft aan VRG de aanbeveling gedaan om de bestuurlijke informatievoorziening over de opkomsttijden te verbeteren. Hiervoor dienen de gerealiseerde opkomsttijden van alle brandweereenheden geregistreerd te worden. Bij de vervanging van de voertuigsystemen (de mobiele data terminals) in 2021 zal voor een systeem gekozen moeten worden dat met relevante en betrouwbare gegevens voorziet in de bestuurlijke informatiebehoefte. De vervanging van het huidige voertuigstelsel is opgenomen in de meerjaren investeringsbegroting, maar nieuwe eisen zouden kunnen leiden tot hogere kosten.

Operationele piketten

De operationele piketten worden professioneler georganiseerd. Dit betekent dat het huidige piket van Regionaal Commandant van Dienst wordt omgevormd tot een piket voor Algemeen Commandant Brandweer. Daarnaast is de verwachting dat een piket wordt ingericht voor Adviseur Gevaarlijke Stoffen, met als gevolg dat er mogelijk hogere kosten ontstaan voor piketvergoedingen, piketvoertuigen en opleidingen.

Inhoudelijke ontwikkelingen Programma Crisisbeheersing

In de meerjarenkoers van VRG benoemen wij onze ambitie. We werken in nauwe verbondenheid met gemeenten, onze partners en andere partijen aan veiligheid in de regio. VRG focust zich op haar kerntaken en voert deze proactief en professioneel uit. De meerjarenkoers kent voor

Crisisbeheersing vier beleidsthema's:

- informatiegestuurd werken,
- dynamisch risicoprofiel,
- crisiscommunicatie en
- netwerkmanagement.

Deze beleidsthema's werken door in het Veiligheidsplan VRG dat in 2020 zal worden vastgesteld.

Veiligheidsplan

VRG ontwikkelt het Veiligheidsplan, wat conform de Wet op de Veiligheidsregio het Regionaal Risicoprofiel, het Regionaal Beleidsplan en het Regionaal Crisisplan omvat. In het Veiligheidsplan wordt de context van VRG beschreven: wat is er aan de hand en hoe kwalificeren wij dat (risicoprofiel), de functie: wie moeten daar dan wat aan doen en wie informeren (beleidsplan)? En tot slot beschrijven wij de vorm & inhoud: hoe doen zij dat en waarmee (crisisplan)? De ontwikkeling en vaststelling van dit plan zal plaatsvinden in 2020. De ontwikkeling van het Veiligheidsplan vindt plaats met beleidsuitgangspunten volgend uit de meerjarenkoers van VRG. Het plan zal gevolgen hebben voor de inrichting van crisisbeheersing in het algemeen en de crisisorganisatie in het bijzonder. In 2020 vindt een nadere uitwerking plaats van het Veiligheidsplan voor wat betreft het Regionaal Crisisplan in een Uitvoeringsregeling, en start het aanpassen van de Crisisorganisatie. Dit loopt door in 2021.

De aanpassing van de hoofdstructuur van Veiligheidsregio Groningen heeft tot gevolg dat een Sector Crisisbeheersing is ontstaan. In 2020 zal de ontwikkeling voortgezet worden om Crisisbeheersing hét centrum voor multidisciplinaire samenwerking te maken. De implementatie van het Veiligheidsplan kan mogelijk consequenties hebben voor de kwantiteit en kwaliteit van het team Crisisbeheersing. Dit kan leiden tot een herijking van de huidige formatie en begroting. Bij de implementatie van het veiligheidsplan wordt dit nader uitgewerkt. Naast operationele inzetten van de crisisorganisatie, worden in 2020 de reguliere (wettelijke) taken uitgevoerd, zoals kwaliteitszorg, periodieke herziening van rampenbestrijdingsplannen en opleiden, trainen en oefenen van de crisisorganisatie. De Sector Crisisbeheersing bestaat uit het nieuwe Team Crisisbeheersing, Team Gemeentelijke Kolom en Team GHOR.

Informatiegestuurd werken

Ontwikkelingen die ingezet zijn krijgen hun beslag in 2020 en 2021. Zo wordt het Veiligheids Informatie Centrum Noord-Nederland (VINN) verder ontwikkeld en wordt tweewekelijks een veiligheidsbeeld gemaakt en gedeeld.

Dynamisch risicoprofiel

In het hoofdstuk Regionaal Risicoprofiel van het Veiligheidsplan wordt de context van Veiligheidsregio Groningen beschreven, inclusief een overzicht van onder meer risicovolle situaties. Dit risicoprofiel wordt bovendien gedynamiseerd: periodiek wordt het profiel tegen het licht gehouden en, indien nodig, aangepast. Bij aanpassing van het risicoprofiel zal bovendien beschouwd worden of dit zijn doorwerking moet krijgen in het beleidsplan. Wij brengen nieuwe risico's in kaart, zoals risico's m.b.t. digitale ontwrichting, klimaatverandering, energietransitie en terrorismegevolgbestrijding. Deze kunnen effecten hebben voor de Openbare Orde en Openbare Veiligheid. VRG prepareert zich samen met partners op deze nieuwe risico's. Dit doen wij in nauwe samenwerking met Risicobeheersing.

Crisiscommunicatie

Eén van de maatschappelijke opgaven die in de meerjarenkoers staat, is crisiscommunicatie. Voor de VRG is het noodzakelijk om te beschikken over een snelle, slagvaardige en proactieve crisiscommunicatie, met name in de eerste uren van een incident, ramp of crisis. Wij willen de crisiscommunicatie en de samenwerking tussen VRG en gemeenten versterken, ook voor wat betreft communicatie in de context van de nafase.

Netwerkmanagement

VRG wil naast een reactieve crisisbeheersing ook proactief en preventief acteren ook bij andere risico's dan fysieke risico's. We gaan een verandertraject in, in een netwerkomgeving, samen met partners. De nieuwe risico's waar de samenleving mee te maken heeft en krijgt, vragen bovendien om verbindingen met andere partners. Ook hierin trekken wij samen op met Risicobeheersing én met de Gemeentelijke kolom.

Aardbevingen

Sinds 2018 heeft VRG de aandacht in het gaswinnings- en aardbevingsdossier verbreed. VRG richt zich op drie pijlers, te weten de fysieke effecten van seismiciteit, de effecten van de gaswinning op gezondheid en sociale veiligheid en de effecten hiervan op maatschappelijke onrust. In 2020 wordt ingezet op alle drie de pijlers. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de subsidie die door de NCG in 2017 en 2018 is toegezegd en de financiering van projecten vanuit het Nationaal Programma Groningen, die zich voornamelijk richt op Toekomstperspectief. Tot juni 2020 is (externe) financiering voor het aardbevingsprogramma binnen VRG gedekt. In 2020 zal worden besloten over de inhoud en de continuering van het programma aardbevingen binnen VRG.

Inhoudelijke ontwikkelingen Programma GHOR

Voor het einde van 2019 wordt een nieuw meerjarenplan 2020-2023 geschreven, passend in de vastgestelde Meerjarenkoers van VRG. Hierin krijgt de samenhang van de GHOR in de VRG meer vorm. We hebben de ambitie uitgesproken om ons optimaal te positioneren in ons netwerk en meer te focussen op risicobeheersing. We bouwen hiermee verder op het vorige meerjarenplan en de uitkomsten van de stakeholders -en SWOT-analyse in 2019. Belangrijke ontwikkelingen, zoals de gemeentelijke herindeling, de verzelfstandiging van de GGD en de toekomstige huisvesting van de VRG zijn hierop van invloed. Daarnaast hebben wij een goede samenwerking met de GHOR regio's Fryslân en Drenthe en willen wij in Noord-Nederland graag zoveel mogelijk samenwerken. Strategische thema's in het nieuwe meerjarenplan zijn:

Informatiemanagement

De taak en functie van informatiemanagement is geborgd in onze crisisorganisatie, maar de uitdaging na 2019 is het door ontwikkelen hiervan en samen met de partners van meerwaarde te laten zijn ten behoeve van zowel risico -als crisismanagement. Public Sonar is een van de middelen die we hiervoor willen inzetten, deze zal in 2020 opnieuw moeten worden aanbesteed. Ontwikkelingen binnen VINN zullen van invloed zijn hierop.

Verder zijn we in overleg met het acute-zorg-netwerk over het realiseren van een actueel gedeeld wit beeld ten behoeve van risico- en crisisbeheersing. Bestaande en eventuele nieuwe middelen die we hiervoor inzetten worden naar verwachting binnen bestaande budget gerealiseerd.

Maatschappelijke thema's

Tijdens een ramp of crisis worden we multi geconfronteerd met de gevolgen van maatschappelijke veranderingen, zoals een veranderend zorglandschap (tekorten in de zorg en meer mensen thuis met meer zorg, verminderd zelfredzaamheid). Maar ook de omgevingswet en maatschappelijke onrust (bij aardbevingen, windmolens etc.) zijn thema's waar we ons op moeten voorbereiden.

De GHOR zal, als 1 van de multi partners, een bijdrage leveren door inzicht te krijgen in de gevolgen van deze thema's in de witte keten en te investeren in het netwerk zodat we hier beter op zijn voorbereid. Dit vraagt van de GHOR een verschuiving van werkzaamheden en verwachting is dat dit dus ook binnen de bestaande formatie kan worden opgepakt. Middels het nieuwe op te stellen meerjarenplan GHOR wordt het bestuur geïnformeerd welk effect dit heeft op de lopende procedures.

Inhoudelijke ontwikkelingen Programma GKG

De Gemeentelijke Kolom coördineert en verzorgt vanuit één loket voor gemeenten de voorbereiding en uitvoering Rampenbestrijding en Crisisbeheersing in het bijzonder eigentijdse bevolkingszorg. Zij doet dit regionaal, professioneel, lokaal verbonden en doelmatig.

De GKG zet zich de komende jaren in voor een goede voorbereiding van Team Bevolkingszorg op incidenten, rampen en crises zodat als het nodig is dit team adequaat en effectief kan handelen. De taken hierbij zijn het verzorgen van de monodisciplinaire bevolkingszorgtaken (organisatie, planvorming, advisering en opleiden, trainen en oefenen), bijdragen aan de realisatie van het Veiligheidsplan VRG en de Meerjarenkoers VRG en de multidisciplinaire taken, het uitvoeren van de activiteiten van de GKG die zijn beschreven in de producten- en dienstencatalogus, het OTO-jaarplan en de beleidsbegroting van de GKG en het uitvoeren van de bevolkingszorgtaken.

Vanuit de herziening van het risicoprofiel, crisisplan en beleidsplan (Veiligheidsplan) VRG wordt nagedacht over de herinrichting van de crisisorganisatie. Mogelijke gevolgen voor de inrichting van team bevolkingszorg naar aanleiding van de implementatie en de uitwerking van het Veiligheidsplan VRG worden in 2020 uitgewerkt. Het door ontwikkelen van eigentijdse bevolkingszorg hangt daarmee samen. Te denken valt aan de continue aandacht voor continuïteit, kwaliteit, vakbekwaamheid en professionaliteit van de crisisfunctionarissen, met specifieke aandacht voor de doorontwikkeling van crisiscommunicatie en het proces nafase. Het verder professionaliseren van de facilitering van bevolkingszorgprocessen in de vorm van beheersystemen, verdere digitalisering van informatievoorziening en leeromgevingen zijn hier onderdeel van.

De verbinding van VRG en in het bijzonder de GKG met gemeenten, als ook de verbinding van medewerkers van de gemeenten met de GKG is iets wat blijvende aandacht vraagt.

Financieel kader

Het financiële kader is op gedetailleerder niveau uitgewerkt dan in voorgaande jaren gebruikelijk was. Voorheen werd het bestaande financiële kader alleen geïndexeerd. Nu wordt ingegaan op afzonderlijke componenten met berekend financieel effect tot 2024, waardoor een beter inzicht ontstaat in de gelaagdheid van de opbouw van het financiële kader zonder dat indexering dit beeld vertroebelt.

Als basis voor het financiële kader 2021 en verder wordt uitgegaan van de vastgestelde begroting 2020. Indexering van de (meerjaren) begroting zal plaatsvinden op basis van loon- en prijsontwikkeling, zoals opgenomen in de financiële verordening. Hierbij gebruiken we als uitgangspunt onderstaande tabel uit de septembercirculaire 2019 van het Gemeentefonds. (prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers en imoc).

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* MEV en CEP**

	2020	2021	2022	2023	2024***
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	1,5	1,7	1,7	1,8	1,8
Prijs nationale bestedingen (pnb)	1,7	1,8	1,7	1,7	1,7
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6
Loonvoet sector overheid	2,8	2,9	2,5	2,3	2,3
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	2,5	2,6	2,2	2,0	2,0
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	1,6	1,8	1,7	1,7	1,7

* toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: <https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngevenstabel>

** 2020 is op basis van de MEV 2020 2021-2023 is op basis van de CEP 2019.

*** cijfers 2023 zijn doorgetrokken naar 2024

De resultaatsbepaling 2019 zal naar alle waarschijnlijkheid geen positief resultaat laten zien, zoals dat in 2017 en 2018 het geval was. Het positieve resultaat in voorgaande jaren werd veroorzaakt door de achterblijvende investeringskalender voor materieel, huisvesting, voorzichtig begroten en meevallende salariskosten. Inmiddels heeft de reorganisatie zijn beslag gekregen en is de formatie op sterkte, zij het dat er in 2019 veel is gewerkt met tijdelijke inhuur. De investeringskalender voor materieel en huisvesting laat een stijging zien als gevolg van de opgelopen achterstand in de afgelopen jaren. We proberen deze piek zo goed mogelijk te spreiden over de jaren.

Nieuw financieel kader 2021-2024

	2021	2022	2023	2024
Huidige gemeentelijke bijdrage (begr. 2020)	42.490	42.490	42.490	42.490
Niet-beïnvloedbare ontwikkelingen				
1. FLO	900			
2. OMS	240	240	240	240
Beïnvloedbare ontwikkelingen				
3. Kapitaallasten vastgoed *	-55	-	89	127
4. Kapitaallasten materiaal	-192	103	-214	-178
5. Actualisatie impulssubsidie en overige baten	-340	-270	-270	-270
6. Verzekeringen	85	85	85	85
7. Informatiegestuurd werken / ICT	300	150	150	150
8. Opleidingen	380	380	380	380
Berekende actualisatie	43.808	43.178	42.950	43.024
Overschot / tekort t.o.v. huidige bijdrage	-1.318	-688	-460	-534
* excl. stedelijk gebied				

Niet-beïnvloedbare ontwikkelingen

1. FLO

Er is in 2018 een nieuw FLO-akkoord gesloten tussen werkgevers en vakbonden op landelijk niveau. Dit geldt voor de beroepsmedewerkers van de brandweer die al voor 2006 een repressieve functie vervulden. Hierbij is een netto inkomensgarantie afgesproken. Reeds opgebouwde levenslooptegoeden worden hiervoor ingezet. Omdat de overgangsregeling levensloop op 1 januari 2022 eindigt moet de werkgever versneld sparen, wat leidt tot aanzienlijke meerkosten in de jaren 2020-2021. De complexe financiële uitwerking van deze wijziging is eind 2019 gereed. We onderzoeken de optie om de meerkosten (gedeeltelijk) op te vangen vanuit het weerstandsvermogen. Voor 2020 lijkt dit haalbaar, daarmee wordt de ondergrens van het weerstandsvermogen bereikt conform financiële hygiëneregels. Voor 2021 zijn de geschatte meerkosten in het meerjarenbeeld verwerkt.

2. OMS

Het huidige OMS-stelsel is ontstaan in een tijd waarin de communicatietechnologie en meldkamersystemen beperkte mogelijkheden kende. Recente technologische ontwikkelingen maken echter een andere werkwijze mogelijk. Daarnaast blijkt uit onderzoek van het Veiligheidsberaad van twee jaar geleden dat de rol van de veiligheidsregio's in het kader van het OMS herzien dient te worden. De conclusie van het onderzoek luidt dat er geen wettelijke basis is voor de wijze waarop veiligheidsregio's nu de regie voeren op het tot stand komen van OMS-contracten. Het huidige contract loopt tot en met juli 2020 en zal worden uitgediend. De huidige opbrengsten zullen daarmee verdwijnen. Binnen 3 Noord verband vindt nader onderzoek plaats in hoeverre er een andersoortig contract mogelijk is met eventueel andere partijen. Voor onze wettelijke taak - het in ontvangstnemen van meldingen die voldoen aan de landelijke meldvoorwaarden – zullen door de Veiligheidsregio geen kosten in rekening worden gebracht.

Beïnvloedbare ontwikkelingen

3. Kapitaallasten vastgoed

Het voordeel van lagere kapitaallasten voor vastgoed is tijdelijk. Het voordeel ontstaat doordat de voorbereidingstijd voor nieuwbouwprojecten langer is geworden. De verwachting is dat het voordeel in 2023 omslaat in een nadeel. Het geraamde bedrag zal niet meer voldoende zijn door substantiële prijsstijgingen in de markt. Daarnaast zijn de nieuwbouw kazernes als gevolg van wet- en regelgeving niet vergelijkbaar met de opzet van de oudere kazernes, die midden vorige eeuw zijn gebouwd (bouwjaren van de betreffende nieuwbouw kazernes dateren uit 1930 (Baflo), 1950 (Appingedam) en 1951 (Delfzijl)). De beïnvloedbaarheid op deze kosten is beperkt, en zou dan met name liggen op het vlak van nieuwbouwplanning of mogelijke standaardisering.

4. Kapitaallasten materieel

Het onderzoek naar flexibilisering van de vervangingstermijnen is in 2019 afgerond. We sluiten qua planning zoveel mogelijk aan op de landelijke inkoopkalender van het IFV om daarmee kennis en inkoopvoordelen te verkrijgen.

We verwachten nog een tijdelijk voordeel op de kapitaallasten tot 2022. In 2022 zijn de boekwaarde en vervangingstermijnen op het maximale niveau. In de jaren daarna voorzien we een lichte daling van de kapitaallasten. Daar waar het investeringsniveau in afgelopen jaren gemiddeld slechts 2 miljoen euro per jaar bedroeg, zal dit bedrag gaan oplopen tot rond de 8 miljoen in 2020 en 2021 om een inhaalslag te kunnen plegen op het oudere materieel. Vanaf 2022 wordt het jaarlijkse investeringsbedrag weer genormaliseerd op ongeveer 6 miljoen.

5. Impulssubsidie en overige baten

Impulssubsidie en overige baten (inclusief detacheringen) zijn voorheen altijd laag ingecalculeerd in het meerjarenbeeld vanwege het onzekere karakter. Vanaf 2021 nemen we de verwachte inkomsten wel op maar we rekenen met een 50% onzekerheidsfactor.

6. Verzekeringen

Een groot deel van ons personeelsverzekeringspakket is beëindigd per 1 januari 2019. Dit hebben we met een aantal veiligheidsregio's erg scherp aanbesteed, maar alle offerende partijen hebben zich teruggetrokken. De nieuwe verzekering is vanaf 2019 fors duurder geworden. De structurele verhoging betreft 85K.

7. Informatiegestuurd werken / ICT

De invoering van informatiegestuurd werken (zie pagina 3 voor toelichting) maakt het noodzakelijk de ICT op een beter (basis) niveau te brengen en er moet worden het aangehaakt bij nieuwe technologische ontwikkelingen. Tevens worden binnen dit thema nieuwe projecten opgestart. Wij verwachten hierdoor de komende jaren meerkosten.

8. Opleidingen

De kosten voor vakbekwaam worden en blijven zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Dit heeft diverse oorzaken die zijn toegelicht op pagina 4. Tot nu toe hebben we de (structurele) meerkosten zelf opgevangen.

Financiële risico's

In de begroting 2021 zal een update worden gegeven van de financiële risico's en een relatie gelegd met het weerstandsvermogen. In aanvulling op de opgenomen risico's in de begroting 2020 komen als nieuwe financiële risico's aan de orde:

MkNN/LMS

Een onderwerp waar nog besluitvorming over moet plaatsvinden zijn de kosten voor het leveren van de Calamiteiten coördinator (Caco) voor de meldkamer. Wettelijk is dit een taak van de Veiligheidsregio's. Tot op heden werden deze kosten bij de Meldkamer Noord-Nederland gedragen door de drie kolommen Politie, Ambulance en Brandweer (VR). Mogelijk komen deze kosten in de toekomst in het geheel voor rekening van de Veiligheidsregio's. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden. Het effect van deze mogelijke ontwikkeling is nog niet meegenomen in het financiële kader, maar wordt opgenomen in de risicoparagraaf.

Overige onderwerpen

Verdeelsleutel

Bij de begroting 2020 wordt uitgegaan van de huidige verdeelsystematiek. In het AB van 12 december 2018 is besloten om de harmonisering naar één uniforme verdeelsleutel en de mogelijke gewijzigde toepassing van de verdeelmethode op te schorten in afwachting van de afronding van de gemeentelijke herindeling en van de verwachte nieuwe landelijke inzichten voor herziening van financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten.

De bijdragen aan de GHOR, crisisbeheersing en de gemeentelijke kolom worden bepaald aan de hand van het aantal inwoners. De bijdrage aan de brandweer wordt bepaald door de verdeelsleutel op basis van het aandeel voor brandweezorg in het gemeentefonds (cluster OOV). De effecten van de gemeentelijke herindeling worden rechtstreeks meegenomen in het desbetreffende jaar. We hebben ook dit jaar Cebeon gevraagd een onderzoek te doen naar dit aandeel. Deze uitkomsten zullen meegenomen worden in de begroting 2020.

Bijlage 1 Investerings

Onderstaand een overzicht van de voorgenomen investeringen voor 2020 tot en met 2024:

	Investerings behoefte totaal 2020 - 2024	2020	2021	2022	2023	2024
Bedrijfsgebouwen (incl. grond)	19.150.500	4.683.000	3.070.000	4.930.000	4.377.500	2.090.000
Overige materiele vaste activa	-	-	-	-	-	-
Tankautospuit	6.660.000	1.850.000	1.480.000	1.110.000	1.110.000	1.110.000
Hoogwerker	4.386.250	-	877.250	-	1.754.500	1.754.500
Personeel/materieelwagen	960.000	420.000	120.000	180.000	120.000	120.000
Hulpverleningsvoertuig	786.500	-	-	786.500	-	-
Dienstauto	618.000	518.000	80.000	20.000	-	-
Container/haakarmbak	2.000.000	2.000.000	-	-	-	-
Inventaris	1.797.000	175.000	1.412.000	100.000	110.000	-
Overige vervoersmiddelen	1.170.000	1.170.000	-	-	-	-
Vaartuig	126.000	-	42.000	42.000	42.000	-
Overig	6.419.600	1.624.800	2.292.500	170.000	-	2.332.300
Totaal Investerings	44.073.850	12.440.800	9.373.750	7.338.500	7.514.000	7.406.800
Vrijval reserve	-2.000.000	-2.000.000	-	-	-	-
Totaal	42.073.850	10.440.800	9.373.750	7.338.500	7.514.000	7.406.800
Realisatie index 80% vanaf t+1	33.659.080	8.352.640	7.499.000	5.870.800	6.011.200	5.925.440

Dit investeringsoverzicht is geactualiseerd in het najaar van 2019. Gezien de onzekerheid in de planning van sommige investeringen rekenen we met een realisatie index van 80%. Er is tevens rekening gehouden met een vrijval van 2 miljoen euro uit de bestemmingsreserve materieel VRG uit 2014 ten behoeve van de investeringen in de secundaire bluswatervoorziening in het jaar 2020.